

Justitiedepartementet
Justitieministern

Till riksdagen

Svar på fråga 2024/25:1336 av Heléne Björklund (S)
Den akuta krisen inom kriminalvården

Heléne Björklund har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag avser att vidta för att hantera den akuta krisen inom kriminalvården, säkerställa personalens arbetsmiljö och värna säkerheten för både anställda och intagna.

Att arbeta inom Kriminalvården är krävande och insatser för en god arbetsmiljö är därför särskilt viktiga. Det är därför positivt att ökningen av hot och våld mot medarbetare i häkte och anstalt 2023–2024 var mindre än ökningen av såväl medelbeläggning som antalet årsarbetskrafter. Hot och våld är dock aldrig acceptabelt, och det är naturligtvis allvarligt att bli utsatt för detta i sitt arbete, eller som intagen. Regeringen tar frågor som rör trygghet och säkerhet i Kriminalvårdens verksamhet på största allvar. Kriminalvården har därför i uppdrag av regeringen att redovisa hur myndigheten arbetar för att upprätthålla en god säkerhet. Vi följer utvecklingen noga och jag kommer fortsätta att ha en nära dialog med Kriminalvården om detta.

Regeringens omläggning av kriminalpolitiken gör att fler kommer sitta i fängelse och under längre tid. Det handlar om att trycka tillbaka den grova brottsligheten, och att skifta fokus från ett alltför ensidigt fokus på gärningsmännen till ett starkare fokus på brottsoffren och samhällets berättigade behov av skydd. Samtidigt har Kriminalvården ett ansträngt läge, framför allt på grund av att utbyggnaden av myndighetens verksamhet inleddes alldeles för sent. Beslut och prioriteringar av tidigare regeringar har inte varit tillräckliga. Resultatet är en ansträngd beläggningssituation.

Regeringen och Kriminalvården arbetar intensivt och målmedvetet för att både komma till rätta med den ansträngda beläggningssituationen här och nu och för att skapa goda förutsättningar för en fortsatt expansion, med god säkerhet och effektiva återfallsförebyggande insatser.

Antalet häktes- och anstaltsplatser behöver öka i snabb takt. Regeringen har därför utsett en nationell samordnare för att stödja utbyggnaden av Kriminalvården. Kriminalvården redogör i sin senaste kapacitetsrapport att myndigheten kan bygga ut kapaciteten till 29 000 platser i häkte och anstalt till 2034. Det innebär nästan en tredubbling av antalet platser jämfört med idag. Regeringen har gjort historiskt stora satsningar på Kriminalvården. I juni undertecknades också ett avtal om att hyra fängelseplatser i Estland som kommer kunna avlasta våra egna anstalter.

Samtidigt som antalet platser ska bli fler ska innehållet i Kriminalvårdens verksamhet utvecklas och effektiviseras. Flera av förslagen från den eniga parlamentariska Trygghetsberedningen har omhändertagits (SOU 2024:54). Regeringen har bl.a. beslutat om en lagrådsremiss om utökade möjligheter att verkställa fängelsestraff med elektronisk övervakning samt gett Kriminalvården i uppdrag att vidareutveckla myndighetens arbete för att motverka återfall i brott.

De insatser som personalen inom Kriminalvårdens alla verksamheter genomför varje dag, dygnet runt, är avgörande för att upprätthålla säkerheten och minska återfallen i brott. Det är därför högsta prioritet för regeringen och Kriminalvården att verksamheten i landets anstalter och häkten kan bedrivas med god säkerhet. Såväl personal som klienter i Kriminalvården ska kunna känna sig trygga, och myndigheten arbetar intensivt med frågorna.

Stockholm den 19 augusti 2025

Gunnar Strömmer